

Модель соціальних послуг, які надаються в умовах проживання

Підготовлено на основі
практичного досвіду www.sedmibarevno.cz

Модель соціальних послуг, які надаються в умовах проживання

Модель забезпечення соціальними послугами в умовах проживання клієнтів була розроблена для потреб ВГО «Коаліція захисту прав осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень» та Міністерства соціальної політики України. Основою для її опису став один із форматів виїзних соціальних послуг, визначених Законом про соціальні послуги Чеської Республіки, а саме — «Будинок для осіб з інвалідністю», організований за принципом громади.

Ця модель призначена як основа для:

- підготовки місцевих бюджетів;
- впровадження нових послуг на рівні громад із забезпеченням довготривалої зовнішньої методологічної підтримки.

Штатний розклад та організаційні заходи, викладені нижче, розраховані на **два окремих домогосподарства із загальною кількістю 12 клієнтів із різними рівнями потреб у підтримці**. Детальна інформація про цільову групу наведена у розділі «Цільова група». Оскільки потреби клієнтів у підтримці можуть змінюватися, чисельність персоналу або тривалість роботи асистентів може бути скоригована, водночас структура організації може залишатися незмінною. У разі збільшення кількості домогосподарств може виникнути потреба в управлінні робочими групами, призначеними для окремих домогосподарств.

Цей матеріал підготовлено в рамках проєкту «Інклюзивна Європа» (Inclusion Europe), який спрямований, зокрема, на підтримку розвитку соціальних послуг на рівні громади відповідно до положень Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

Послуга на рівні громади «Будинок для людей з інвалідністю»

Основні характеристики послуги

Основна мета цієї послуги – створення умов, які дозволяють мешканцям домогосподарств управляти своїми повсякденними справами та обов'язками, пов'язаними з проживанням, отримувати підтримку у вирішенні щоденних завдань, брати участь у заходах за місцем проживання, підтримувати і будувати добрі стосунки, а також вести гідне й максимально задовільне з їхньої точки зору життя.

Будинок для людей з інвалідністю — це стаціонарна послуга, орієнтована на людей з інвалідністю, які потребують допомоги та підтримки у повсякденному житті. У цій моделі догляд нерозривно пов'язаний із житлом: для отримання послуги людина має переїхати в спеціально облаштований будинок і проживати там протягом тривалого періоду.

Вимога переїзду може негативно вплинути на стосунки з близькими (сім'єю, друзями чи сусідами) через недоступність, географічну віддаленість або встановлений режим, який визначається керівництвом послуги, а не мешканцями. Однак ці негативні фактори можна мінімізувати завдяки належному кадровому забезпеченню (достатня кількість кваліфікованого персоналу) та створенню більшої кількості малих будинків, розмір яких відповідає звичайній квартирі або сімейному дому (тобто максимум 3-4 мешканці в одній квартирі чи 7-8 осіб у сімейному будинку для двох поколінь мешканців).

Послуга передбачає базову структуру денного догляду, яку доповнює індивідуалізована допомога відповідно до потреб кожного мешканця.

Метою послуги є забезпечення людям з інвалідністю, зокрема особам з обмеженими фізичними можливостями (користувачам інвалідних візків) або з особливостями поведінки, які потребують догляду, можливості жити повноцінним життям у звичній домашній обстановці та брати участь у діяльності громади.

Цільова група

Цільова група — це люди з вадами здоров'я, переважно у сфері інтелектуального розвитку, які мають додаткові труднощі, такі як психічні захворювання, аутизм, поведінкові особливості, що вимагають догляду, а також фізичні та/або сенсорні вади. Це переважно особи, які, швидше за все, потребують більшого обсягу підтримки у повсякденному житті. Для людей похилого віку необхідність підтримки зазвичай збільшується через погіршення їхньої фізичної форми (рухливості, навичок самообслуговування).

Проілюструємо на прикладах конкретних осіб, які користуються послугою

Ірена (жінка, 42 роки)

Ірена вивчилася на помічника кухара, влаштувалася на роботу, познайомилася зі співмешканцем і прожила з ним кілька років. Однак після смерті партнера її фізичний та психічний стан почав погіршуватися. Психологічна травма, спричинену втратою партнера, призвела до розвитку шизофренії та важкої фізичної інвалідності (поза домом вона пересувається на інвалідному візку). Після початку кризи зі здоров'ям Ірена проживала як у стаціонарних медичних закладах, так і в соціальних установах (зокрема психіатричній лікарні та інтернаті). Два роки тому вона змогла переїхати до меншої соціальної установи, розташованої неподалік її родини.

Завдяки допомозі агентства зайнятості Ірена розпочала пошуки роботи. Попри те, що посада прибиральниці їй не сподобалася, робота в кондитерській захопила її з перших днів. Вона також почала освоювати користування телефоном, який став важливим засобом зв'язку з рідними. Вдома Ірені потрібна допомога в організації речей у кімнаті. У межах своїх можливостей вона

бере участь у домашніх справах (приготування їжі, прибирання, покупки тощо). Управління фінансами здійснює її сім'я. Окрім цього, Ірена потребує допомоги в контролі над спалахами гніву, які виникають, коли щось іде не так. Вона також потребує мотивації для підтримання фізичної витривалості та турботи про власне здоров'я.

Кімнатне обслуговування дало Ірен можливість набагато більше часу проводити з сім'єю, залишатися поруч із речами, що мають для неї значення, і людьми, яким вона довіряє. Бути поруч із матір'ю та братом є для неї ключовим. Вона не лише регулярно відвідує їх, а й часто спілкується телефоном, а також разом із матір'ю ходить за покупками одягу й аксесуарів — для Ірен важливо добре виглядати. Її ранковий ритуал складається з чашки кави, потім улюбленої роботи на кухні та прослуховування музики — ці звичні заняття стали невід'ємною частиною її дня. Ірен дуже рада мати сусідку по кімнаті, адже вона не хоче жити сама. Вона не любить згадувати своє минуле, особливо події до смерті партнера — це для неї все ще важка тема. Водночас серед персоналу вона знайшла людей, яким може довіритися. Її інтерес до зовнішнього світу поступово відновлюється.

Персоналізована допомога надається за потребою, особливо під час пересування поза межами будинку.

Йолана (жінка, 51 рік)

Йолана народилася з вадами зору, а згодом у неї розвинулася епілепсія. У дитинстві вона провела багато часу в лікарні. Після того, як її мати втратила зір, вони разом переїхали до інтернату для людей із вадами зору. Після виходу з цього закладу Йолана змінила кілька закладів по всій країні, але про жодну з них у неї не залишилося добрих спогадів. Зрештою, у неї з'явилася можливість повернутися до міста, де її мама залишалася в інтернаті.

Серйозною проблемою для Йолани є її стан здоров'я, який не завжди дозволяє їй брати участь у домашніх справах, працювати або займатися улюбленими заняттями. Особливо важливою для неї є допомога з медичними послугами, передусім лікування епілептичних нападів. Вона також потребує підтримки в управлінні емоціями та дотриманні соціально прийнятних меж у спілкуванні, адже часте привертання уваги до себе заважає їй будувати гармонійні стосунки з оточенням. Йолані також потрібна мотивація для участі у догляді за домом і власними речами. У цьому їй допомагає спеціальна дошка оголошень, на якій завершені справи позначаються кольоровими квадратами.

Йолана має дуже близькі стосунки зі своєю мамою, якій вона розповідає про все, що з нею відбувається. Однак через вразливий стан її матері (старенька сліпа жінка, яка ще й погано чує і дуже хвилюється за доньку) Йолана потребує допомоги, щоб не лише самій надавати матері підтримку і розраду, а й уникати надмірної залежності від неї. Серед інших мешканців будинку найкращі стосунки у Йолани склалися із сусідкою по кімнаті.

Після переїзду до будинку Йолану кілька разів госпіталізували до психіатричної лікарні через тривожний стан і складну поведінку. Вона сама просила про ці госпіталізації, оскільки їй подобалася лікарняна обстановка. Втім, за останні

чотири роки така ситуація більше не повторювалася. Поведінка, якою вона раніше привертала увагу, значно покращилася. Новий будинок надав Йолані можливість спільних зустрічей разом із мамою, що раніше було неможливо. Затишне середовище будинку дозволяє їй, залежно від стану здоров'я, брати участь у домашніх справах і продовжувати займатися улюбленими ритуалами, наприклад пити каву зі згущеними вершками і корицею або читати книжки. У супроводі асистентів вона ходить на прогулянки та до церкви, де їй подобається внутрішня атмосфера і де вона також молиться. Йолана є активною учасницею життя в будинку: вона вміє не тільки налагодити комунікацію, а й побути в головній ролі серед інших, підтримати та заспокоїти їх.

Обсяг персоналізованої допомоги: за потребою, особливо під час пересування поза межами будинку.

Мартіна (жінка, 73 роки)

Мартіна переїхала до будинку для людей з інвалідністю майже тридцять років тому, залишивши свою родину. Її інвалідність розвинулася внаслідок серйозної травми голови, отриманої в дитинстві. Батьки, особливо турботлива мама, докладали значних зусиль, щоб забезпечити найкращі умови для її розвитку, включно з підтримкою її таланту до образотворчого мистецтва.

Мартіна спілкується окремими словами або короткими реченнями. Для ефективного спілкування з нею потрібне терпіння. Раніше намагалися допомогти їй у самовираженні за допомогою комунікаційної дошки, однак ці спроби не дали результату, оскільки їй дуже подобається знаходити різні способи пояснювати свої думки залежно від того, що вона хоче донести. Вона активно використовує малюнки на планшеті для вираження своїх ідей. Окрім допомоги в управлінні грошима, догляді за особистими речами (зокрема нарядним одягом, до якого вона ставиться з особливою увагою) та хатніми справами, Мартіну потрібно заохочувати користуватися палицею, щоб вона могла встояти під час ходьби, особливо під час її улюблених прогулянок на свіжому повітрі.

Мартіна відчувається у будинку вдома, по-справжньому вдома. Їй комфортно як у своїй кімнаті, так і у спільній вітальні. Вона із задоволенням користується різними послугами, які пропонуються в будинку, такими як перукарня, мануальна терапія та реабілітація, а також відвідує місця, які їй подобаються. Важливим для Мартіни є її участь у художній студії, де вона регулярно малює, виставляє та продає свої картини. Це місце, яке Мартіна любить і де її поважають.

Обсяг персоналізованої допомоги: за потребою, особливо під час пересування поза межами будинку.

Основні характеристики послуги

Послуга передбачає нерозривний зв'язок між проживанням і доглядом: клієнти мешкають у домогосподарствах, якими опікується ця служба. Описана тут модель послуги передбачає розміщення 12 користувачів у двох типах житла:

сімейному будинку для двох поколінь (8 осіб) та звичайній квартирі у багатоквартирному будинку (4 особи). Зовнішній вигляд цих будівель нічим не вирізняється серед навколишньої міської забудови. Обидва об'єкти розташовані поблизу громадського транспорту, що забезпечує зручний доступ.

Асистенти надають допомогу підопічним на постійній основі, працюючи позмінно. У нічний час присутній один асистент, а вдень — один або два асистенти, залежно від індивідуальних програм та потреб кожного мешканця. Якщо підопічний потребує допомоги поза межами будинку, до роботи залучається додатковий асистент (або асистенти).

Під час робочої зміни асистенти допомагають у виконанні повсякденних справ, якщо це необхідно, зокрема у питаннях особистої гігієни, прання, приготування їжі та виходу на вулицю. Вони також супроводжують підопічних під час покупок, візитів до лікаря, медичних процедур, вирішення офіційних питань, замовлення різних послуг, а також на культурних заходах, подорожах тощо. Важливою складовою послуги є підтримка зв'язків з близькими людьми.

Велика увага приділяється індивідуальному підходу в наданні послуги. За кожним клієнтом закріплюється основний працівник із команди асистентів, який приділяє присвячує час і зусилля для врахування його/її особистих потреб і вподобань. Цей працівник визначає потреби клієнта, його/її бачення свого життя і майбутнього, бере участь у розробці й пропонує шляхи кращої адаптації послуг до потреб клієнта. Крім того, закріплений працівник стежить за тим, щоб усі члени команди були поінформовані про потреби і вподобання клієнта, гарантуючи їх належне врахування та задоволення.

Під час робочої зміни персональні асистенти надають допомогу і підтримку всім присутнім членам домогосподарства, які цього потребують, водночас уміючи розставляти пріоритети відповідно до нагальності потреб клієнтів. Їхнє завдання — забезпечувати допомогу тим, кому це необхідно в першу чергу, без упереджень або надання переваг лише окремим клієнтам.

Основним інструментом індивідуального підходу до надання послуг є персоналізоване планування, яке базується на концепції особистісно орієнтованого підходу. Індивідуальні плани для кожного клієнта формуються з урахуванням виявлених потреб, уподобань, інтересів і захоплень. Це дозволяє адаптувати послуги до кожного мешканця домогосподарства, виходячи за межі стандартної допомоги, що надається всьому населенню, як удома, так і поза його межами. Потреби клієнтів є основою для планування послуг та організації роботи асистентів. Послуга забезпечує можливість клієнтам щонайменше раз на тиждень виходити на вулицю з індивідуальним супроводом для вирішення власних справ поза межами групових заходів. Зазвичай цей супровід забезпечує асистент другої денної зміни. Розробкою індивідуальних планів займається соціальний працівник. У планувальних зустрічах завжди беруть участь клієнт, закріплений працівник і координатор діяльності з робочої групи.

Ця модель послуги спрямована на створення комфортних умов проживання для мешканців будинку, а також на забезпечення їхньої взаємної гармонії. Для цього

проводяться пробні сеанси проживання, які дозволяють оцінити, чи новий клієнт уживається з іншими мешканцями.

Служба також приділяє увагу комфортності взаємодії асистентів із клієнтами. У період випробувального терміну відстежується їхня сумісність на особистісному рівні. Якщо з'ясовується, що закріплений працівник не підходить клієнту, його можуть замінити на іншого.

Клієнтам надається підтримка у користуванні загальнодоступними послугами, такими як охорона здоров'я, культурні, спортивні та соціальні заходи, а також організація дозвілля. Окрім цього, будинок співпрацює з іншими спеціалізованими службами, допомагаючи людям знайти роботу, користуватися компенсаторними допоміжними засобами тощо. Усі медичні послуги, що надаються у межах соціального обслуговування, здійснюються зовнішнім соціальним працівником удома за направленням лікаря. Якщо клієнт, отримуючи зовнішню допомогу, може самостійно забезпечувати свої медичні потреби, служба супроводу організує необхідну підтримку.

Робота з ризиками

Клієнтам дозволяється приймати так званий розумний ризик. Асистенти виходять із переконання, що люди найкраще навчаються через особистий досвід, який охоплює як успіхи, так і невдачі. Організація допомагає клієнтам у засвоєнні уроків із власних помилок.

У разі виникнення ризиків, що можуть серйозно загрожувати здоров'ю або безпеці людини, службою розробляється індивідуальний план управління ризиками. Надмірні ризики вирішуються створення умов, де доступ до кухні та ванної кімнати можливий лише за присутності працівника служби. Окрім того, деякі особисті речі клієнтів (наприклад, їжа чи ліки) зберігаються під замком у загальних приміщеннях або в їхніх кімнатах.

Щоденні ризики також враховані у плані підтримки кожного клієнта. Крім того, передбачено роботу з близькими, спрямовану на виявлення їхніх проблем та пошук відповідних рішень.

Послуга надається окремим клієнтам з поведінковими розладами, які потребують підвищеної уваги, тому їм приділяють особливий догляд. Персонал насамперед зосереджується на запобіганні кризовим ситуаціям, створюючи карту тригерів, таких як специфічні звуки, запахи, домашня обстановка, вибір їжі, відсутність стимулів, обмеження у спілкуванні тощо. У процесі роботи та планування послуг працівники намагаються максимально зменшити вплив тригерів у межах своїх можливостей і вчасно розпізнавати ознаки наближення кризи. Якщо уникнути проявів проблемної поведінки не вдається, персонал володіє методами, які допомагають заспокоїти підопічного.

Технічне обладнання для розвитку самостійності

У процесі використання послуги використовуються загальнодоступні технічні та комунікаційні засоби для забезпечення підтримки, зокрема:

- мобільний телефон, планшет або комп'ютер для спрощення спілкування;
- інтернет-додатки, зокрема для покупок, подорожей чи інтернет-банкінгу;
- карти із зображеннями;
- пожежні детектори;
- дозатори для ліків;
- розклади та графіки з ілюстраціями, які допомагають орієнтуватися в часі, організовувати щоденну активність і виконувати робочі завдання. Вони можуть бути доступними у різних форматах — на телефоні, у друкованому вигляді, на магнітних дошках для планування тощо.

Як виглядає життя людей, які користуються послугою підтримки незалежного проживання

Будні розпочинаються близько 7-ї ранку. Після сніданку, який мешканці готують за допомогою асистента, люди або йдуть на роботу, або до захищеної майстерні, або займаються домашніми справами, ходять за покупками чи відвідують лікаря, користуючись допомогою асистентів. Обід, який у будні дні замовляється у зовнішнього постачальника, мешканці зазвичай споживають разом. Після цього вони виходять на прогулянку, а деякі клієнти мають можливість відпочити. Увечері мешканці беруть участь у приготуванні спільної вечері, що також здійснюється за підтримки асистентів.

Клієнтам надається допомога у підтримці особистих контактів із родичами навіть за умов проживання у спільному житлі. Для цього передбачено окрему кімнату для зустрічей, щоб уникнути незручностей у разі спільного проживання в одній кімнаті.

Персонал делікатно сприяє тому, щоб клієнти мали соціально прийнятний зовнішній вигляд і поводитися відповідно до норм, що допомагає забезпечити їх інтеграцію та прийняття у суспільстві.

На вихідні хтось навідує родичів, іноді всі вирушають у подорож разом, а часом кожен подорожує окремо. Вони прагнуть організувати час так, щоб усі члени домогосподарства мали можливість займатися різними справами. Клієнти, які користуються інвалідними візками, подорожують транспортом, спеціально пристосованим для їхніх потреб.

Кадрове забезпечення послуги з розрахунку на 12 осіб

Основний склад команди, що забезпечує цю послугу, включає такі позиції:

Керівник команди асистентів у помешканні/соціальних працівників (2 ставки)

Керівник групи асистентів організовує та координує їхню роботу, забезпечуючи підтримку мешканців. Він відповідає за контроль якості виконання обов'язків, участь у відборі персоналу, складання графіків та змін.

Крім цього, керівник веде переговори від імені клієнтів з органами влади, опікунами та іншими службами, а також підтримує зв'язок із родинами клієнтів. Він працює з потенційними клієнтами, за необхідності представляє асистентів і може долучатися до безпосередньої роботи з клієнтами.

Асистенти керівника команди є взаємозамінними, тому зусилля спрямовуються на те, щоб кожен з них добре знав клієнтів в обох будинках.

Директор організації несе загальну відповідальність за роботу керівників команди.

Персональні асистенти в кількості близько 20 осіб (приблизно 17 повних ставок)

Більша кількість асистентів, ніж кількість штатних посад, полегшує надання послуг, необхідних для індивідуального супроводу клієнтів поза домом.

Асистенти надають підтримку відповідно до запланованих змін роботи, дотримуючись графіків домогосподарства та індивідуальних планів користувачів послуг. Вони беруть участь у розробці цих планів, а також у плануванні допоміжних засобів для клієнтів.

Асистент може виконувати роль відповідального працівника. У цьому випадку він допомагає клієнту в організації особистих речей (наприклад, при купівлі необхідного одягу), супроводі під час покупок та догляді за особистими речами, організації активностей, таких як вечірки чи відвідування родини, а також в управлінні фінансами. Окремий час виділяється для індивідуальної роботи з клієнтами.

У своїй діяльності асистенти керуються затвердженими методичними інструкціями та процедурами, співпрацюють із соціальним працівником і менеджером послуги.

Звітність за виконану роботу асистенти подають керівникові команди, який здійснює також методологічне керівництво.

Координатор діяльності (0,4 ставки)

Координатор діяльності співпрацює з робочими групами обох домогосподарств, допомагаючи їм у пошуках, плануванні та реалізації заходів для клієнтів, особливо поза межами дому. Цей фахівець допомагає клієнтам у вирішенні питань у різних установах та інших закладах, а також бере участь у зустрічах із планування індивідуальних потреб клієнтів.

Координатор діяльності підзвітний директору організації.

Директор організації (1 ставка)

Директор представляє службу на всіх переговорах, що стосуються організаційних питань, зокрема щодо фінансового та матеріального забезпечення послуги. Директор також займається операційними питаннями служби, оголошенням і проведенням процедур відбору кандидатів на посади співробітників служби. У його/її обов'язки також входить розгляд скарг, вирішення суперечок і конфліктів, проведення зустрічей та забезпечення комунікації між командами, що займаються безпосереднім доглядом, та операційним персоналом.

Директор підзвітний Раді директорів організації.

Волонтери

Працівники-волонтери, які відповідають вимогам законодавства, зокрема щодо доброчесності, та пройшли відповідну підготовку, супроводжують клієнтів під час заходів поза межами будинку. Їхню роботу контролює керівник команди асистентів.

Працівник з технічного обслуговування (договір укладається поза основними трудовими відносинами за потреби)

Технічний працівник відповідає за обслуговування сімейного будинку та саду, а також виконує дрібний ремонт в орендованій квартирі у разі необхідності.

Окрім забезпечення безпосередньої роботи послуги, організація також наймає адміністративно-господарського працівника на 0,75 ставки, відповідального за ведення фінансового та бухгалтерського обліку.

Система консультацій та незалежного нагляду

Консультації проводяться на двох основних рівнях:

- Обидві команди, які надають допомогу в помешканнях, проводять власні наради під головуванням керівника команди за участі координатора діяльності, а у разі складніших питань — директора. Основна увага на нарадах приділяється питанням надання послуг мешканцям будинку.

Працівники, закріплені за клієнтами, приносять на зустрічі пропозиції щодо забезпечення потреб своїх клієнтів.

- Зустрічі відбуваються щотижня. Асистенти зазвичай можуть приєднатися онлайн, але раз на 5 тижнів вся команда збирається особисто.

Управлінська зустріч, яку очолює директор організації, проводиться за участю керівників команд, координатора та адміністративного працівника.

Головною темою таких зустрічей є оперативне надання послуг та розгляд важливих питань клієнтів, що впливають на роботу служби.

Зустрічі проводяться раз на два тижні.

Послуга передбачає проведення регулярних групових зовнішніх супервізій, які спрямовані на підтримку членів робочої команди у кризових ситуаціях та вирішенні емоційно-стресових викликів, що можуть виникати під час роботи з клієнтами. Такі супервізії допомагають запобігти професійному вигоранню, забезпечують більшу стабільність команди та підвищують якість надання послуг. Зовнішня супервізія зазвичай відбувається один раз на два місяці.

Вимоги до рівня професійних компетентностей та професійного розвитку команди фахівців

Окрім відповідності формальним вимогам (зокрема, наявності визнаної освіти), а також володіння необхідними знаннями та навичками, організація приділяє особливу увагу особистісній адаптації працівників, які безпосередньо здійснюють догляд. Під час випробувального терміну акцент робиться на тому, як складаються стосунки між ними, а також на їхнє усвідомлення цих стосунків.

Взаємозв'язок між працівниками враховується під час визначення закріпленого співробітника. Крім того, клієнт також має можливість впливати на вибір основного працівника, який буде з ним/нею працювати.

Керівники команд повинні відповідати законодавчим вимогам щодо соціальної роботи, володіти управлінськими навичками та досвідом, а також уміти самостійно застосовувати основні інструменти концепції особистісно-орієнтованого планування. Вони мають здійснювати методологічне керівництво та забезпечувати навчання інших членів команди.

Директор організації також має бути кваліфікованим соціальним працівником, володіти управлінськими навичками та мати відповідний досвід.

Координатор діяльності — це кваліфікований соціальний працівник, який усвідомлює важливість інтеграції людей з інвалідністю у звичне життя місцевої громади.

Згідно із законодавством, асистенти зобов'язані пройти акредитований курс соціальної роботи. Окрім цього, від них очікується зацікавленість у роботі з людьми з інтелектуальними порушеннями, стійкість до стресових ситуацій, добре розвинені комунікативні та організаторські навички, вміння працювати в команді, відповідальність та здатність до самостійної роботи.

Зважаючи на складність роботи в рамках системи PAS+ (послуги, орієнтовані на людину), членів команди навчають дбайливого ставлення та методів подолання емоційно складних ситуацій. Для працівників, які безпосередньо займаються доглядом, також організовуються тренінги з використанням відео-взаємодії. Це сприяє встановленню чуйної та ефективної комунікації з клієнтами, допомагаючи запобігати конфліктам, пов'язаним, зокрема, із поведінковими розладами, що потребують догляду.

Робочий графік

Робочий час асистентів поділяється на 12-годинні зміни. Графік змін складається не пізніше 15 числа наступного місяця.

Інші співробітники можуть працювати у звичайний робочий час або поза ним за індивідуальною домовленістю.

Ця діяльність є внеском у проект Європейського форуму з питань інвалідності, що фінансується ХБМ.

